

Onderstaand protocol is opgesteld in verband met de wet meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling die met ingang van 1 juli 2013 van kracht is geworden. Deze wet gaat niet alleen over het doen van een melding maar ook over het handelen bij vermoedens van huiselijk geweld en kindermishandeling. Onze inschatting is dat wij er in ons werk niet heel direct mee te maken zullen hebben maar meer indirect. Omdat we daarin wel een verantwoordelijkheid hebben is dit protocol opgesteld. Het protocol is meest relevant voor:

1. Vertrouwenspersonen Jeugdzorg
2. Medewerkers Informatie & Klachtopvang
3. Projectleiders in hun contacten met onze diverse achterban

Intern heeft Yolande Troost dit protocol in haar portefeuille.

MT, augustus 2013

Protocol Huiselijk geweld en Kindermishandeling

Dr. E.A.M.J. Verkaar, bestuurder Zorgbelang Gelderland
Vastgesteld op 20 augustus 2013

---

1. Inleiding

Dit protocol geeft richtlijnen in het signaleren en handelen bij een vermoeden van huiselijk geweld en kindermishandeling. Bij een vermoeden van huiselijk geweld en kindermishandeling is het belangrijk dat op zorgvuldige en eenduidige wijze wordt gehandeld. Een protocol huiselijk geweld en kindermishandeling biedt een houvast in het maken van keuzes.

Uitgangspunt is tevens dat er slechts sprake kan zijn van een **vermoeden** van huiselijk geweld en kindermishandeling. Dit is bepalend voor handelings- en houdingsaspecten: een respectvolle benadering van onze cliënten staat steeds voorop.

2. Meldcode

Het bevoegd gezag van Zorgbelang Gelderland.

Overwegende

- Dat Zorgbelang Gelderland verantwoordelijk is voor een goede kwaliteit van de dienstverlening aan zijn cliënten en dat deze verantwoordelijkheid zeker ook aan de orde is in geval van dienstverlening aan cliënten die (vermoedelijk) te maken hebben met huiselijk geweld of kindermishandeling;
- Dat van de beroepskrachten en vrijwilligers die werkzaam zijn bij Zorgbelang Gelderland op basis van deze verantwoordelijkheid wordt verwacht dat zij in alle contacten met cliënten attent zijn op signalen die kunnen duiden op huiselijk geweld of kindermishandeling en dat zij effectief reageren op deze signalen;
- Dat Zorgbelang Gelderland een meldcode wenst vast te stellen zodat beroepskrachten die binnen Zorgbelang Gelderland werkzaam zijn weten welke stappen van hen worden verwacht bij signalen van huiselijk geweld of kindermishandeling;
- Dat Zorgbelang Gelderland in deze code ook vastlegt op welke wijze zij de beroepskrachten en vrijwilligers bij deze stappen ondersteunt;
- Dat onder huiselijk geweld wordt verstaan: (dreigen) met geweld, op enigerlei locatie, door iemand uit de huiselijke kring, waarbij onder geweld wordt verstaan: de fysieke, seksuele of psychische aantasting van de persoonlijke integriteit van het slachtoffer, daaronder ook begrepen ouderenmishandeling en eengerelateerd geweld. Tot de huiselijke kring van het slachtoffer behoren: (ex)partners, gezinsleden, familieleden en huisgenoten;
- Dat onder kindermishandeling wordt verstaan:
  - Iedere vorm van een voor een minderjarige bedreigende of gewelddadige interactie van fysieke, psychische of seksuele aard,

- die de ouders of andere personen ten opzichte van wie de minderjarige in een relatie van afhankelijkheid of van onvrijheid staat, actief of passief opdringen,
- waardoor ernstige schade wordt berokkend, of dreigt te worden berokkend aan de minderjarige in de vorm van fysiek of psychisch letsel,
- daaronder ook begrepen eengerelateerd geweld en vrouwelijke genitale verminking.;
- Dat onder huiselijk geweld wordt verstaan:
  - Huiselijk geweld is geweld gepleegd door iemand uit de huiselijke kring van het slachtoffer. De term 'huiselijk geweld' verwijst naar de relatie tussen pleger en slachtoffer. Het gaat dan om partners, ex-partners, gezinsleden, familieleden en huisvrienden.
  - Er is bij huiselijk geweld meestal sprake van een machtsverschil, waarbij het slachtoffer afhankelijk is van de pleger. Het geweld kan zowel lichamelijk zijn als seksueel of psychisch.
- Dat onder beroepskracht of vrijwilliger in deze code wordt verstaan: de beroepskracht of vrijwilliger die voor Zorgbelang Gelderland werkzaam is en die in dit verband aan cliënten van de organisatie zorg, begeleiding of een andere wijze van ondersteuning biedt;
- Dat onder cliënt in deze code wordt verstaan: iedere persoon aan wie de beroepskracht of vrijwilliger zijn professionele of vrijwillige diensten verleent.
- Dat onder slachtoffer de persoon verstaan wordt die (vermoedelijk) het geweld of het misbruik ondergaat of dreigt te ondergaan.

In aanmerking nemende

- De wet bescherming persoonsgegevens
- De wet op de jeugdzorg / Jeugdwet
- De Wet maatschappelijke ondersteuning
- De Wet kwaliteit, klachten en geschillen zorg
- Alle overige (in ontwikkeling zijnde) zorgwetten en wetten op het gebied van cliëntenrechten in de zorg
- Het privacyreglement van Zorgbelang)

Stelt het volgende protocol Huiselijk geweld en Kindermishandeling vast.

3. Stappenplan

Stap 1: In kaart brengen van signalen

Breng de signalen die een vermoeden van huiselijk geweld of kindermishandeling bevestigen of ontkrachten in kaart en leg deze vast. Leg ook de contacten over deze signalen vast, evenals de stappen die worden gezet en besluiten die worden genomen.

Uw cliënt kan zelf slachtoffer of dader zijn van huiselijk geweld en/of kindermishandeling. Ook in geval van (vermoed en/of potentieel) ouderschap is het van belang het doen van een melding te beoordelen.

Indien u vermoed dat uw cliënt dader is van (toekomstig) huiselijk geweld of kindermishandeling en u hebt zelf geen contact met de (potentiële) slachtoffers van uw cliënt, dan kunt u toch de signalen vastleggen over de situatie waarin de slachtoffers zich mogelijkerwijs bevinden, als de toestand van uw cliënt daar aanleiding toe geeft.

Beschrijf uw signalen zo feitelijk mogelijk. Worden ook hypothesen en veronderstellingen vastgelegd, vermeld dan uitdrukkelijk dat het gaat om een hypothese of veronderstelling. Maak een vervolgaantekening als een hypothese of veronderstelling later wordt bevestigd of ontkracht. Vermeld de bron als er informatie van derden wordt vastgelegd. Leg diagnoses alleen vast als ze zijn gesteld door een bevoegde beroepskracht.

NB: Betreffen de signalen huiselijk geweld of kindermishandeling gepleegd door een beroepskracht of vrijwilliger van Zorgbelang Gelderland, meld de signalen dan direct bij de directie. In dat geval is dit stappenplan niet van toepassing. Indien u twijfels hebt over signalen ten aanzien van het gedrag van collega's of vrijwilligers van Zorgbelang Gelderland, kunt u altijd contact opnemen met de externe vertrouwenspersoon van Zorgbelang Gelderland. De contactgegevens staan op de volgende plaats:

<H:\Algemeen\Personeelsmap\Vertrouwenspersoon\voorstellen Gerrie Vogels.doc>

Stap 2: Collegiale consultatie en zonodig raadplegen van het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling of Steunpunt Huiselijk Geweld

Bespreek de signalen met een collega:

- De vertrouwenspersonen jeugdzorg bespreken deze signalen in eerste instantie onderling. In tweede instantie bespreken zij deze signalen met hun leidinggevende, de manager participatieondersteuning.
- De vrijwillige medewerkers Informatie en klachtopvang bespreken de signalen in eerste instantie met de coördinator vrijwillige klachtopvang. In tweede instantie bespreken zij deze signalen met hun leidinggevende, de manager participatieondersteuning.
- De medewerkers van de teams regionale en bovenregionale participatieondersteuning bespreken deze signalen direct met de manager participatieondersteuning.

- De medewerkers van het team bedrijfsondersteuning bespreken deze signalen direct met, de manager bedrijfsondersteuning.
- Vraag eventueel ook advies aan het Advies- en meldpunt Kindermishandeling of aan het Steunpunt Huiselijk Geweld.
- Betreffen de signalen huiselijk geweld of kindermishandeling gepleegd door een beroepskracht of vrijwilliger van Zorgbelang Gelderland, meld de signalen dan direct bij de directie

Stap 3 : Gesprek met de cliënt

Besprek de signalen met de cliënt. Hebt u ondersteuning nodig bij het voorbereiden of het voeren van het gesprek met cliënt, raadpleeg dan de hierboven genoemde collega's en/of het Advies- en Meldpunt kindermishandeling of het Steunpunt Huiselijk Geweld.

- Leg de cliënt het doel van het gesprek uit;
- Beschrijf de feiten die u hebt vastgesteld en de waarnemingen die u hebt gedaan;
- Nodig de cliënt uit om een reactie hierop te geven;
- Kom pas na deze reactie zo nodig en zo mogelijk met een interpretatie van hetgeen u heeft gezien, gehoord en waargenomen.

Het doen van een melding zonder dat de signalen zijn besproken met de cliënt, is alleen mogelijk als:

- De veiligheid van de cliënt, die van u zelf, of die van een ander in het geding is.
- Als u goede redenen hebt om te veronderstellen dat de cliënt door dit gesprek het contact met u zal verbreken

Stap 4: Risicotaxatie

Weeg aard, ernst van en risico op kindermishandeling of huiselijk geweld. Doe dit op basis van informatie uit signalen, advies en gesprek met cliënt en op basis van de collegiale consultatie. Indien u samen met uw geraadpleegde collega's van mening bent dat de cliënt niet in staat is zijn eigen veiligheid te waarborgen, ofwel dat u van mening bent dat de cliënt de veiligheid van anderen in gevaar brengt, dient besloten te worden tot een melding:

- Indien er acuut gevaar dreigt, dient onmiddellijk met de politie contact opgenomen te worden;
- Indien het gevaar minder acuut is, wordt besloten tot het melden

Stap 5: Beslissen tot melding

Kan uw cliënt of een potentieel slachtoffer van uw cliënt niet voldoende tegen het risico op huiselijk geweld of op kindermishandeling beschermd worden, dan dient u dit namens Zorgbelang Gelderland te melden. Doe dit altijd samen met één van de collega's waarmee u overleg hebt gehad (zie boven) of samen met de directeur. De melding gebeurt namens de organisatie Zorgbelang Gelderland, die is voor de melding verantwoordelijk.

- Als cliënt te maken heeft met een instelling die gebruik maakt van de meldcode, meld uw vermoeden dan aan de betrokken instelling.
- Heeft cliënt alleen met Zorgbelang Gelderland te maken, meld uw vermoeden dan bij het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling of het Steunpunt Huiselijk Geweld.
- Sluit bij uw melding zoveel mogelijk aan bij feiten en gebeurtenissen en geef duidelijk aan indien de informatie die u meldt (ook) van anderen afkomstig is;
- Overleg bij uw melding met het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling of het Steunpunt Huiselijk geweld wat u na de melding, binnen de grenzen van uw gebruikelijke werkzaamheden, zelf nog kunt doen om uw cliënt en zijn gezinsleden tegen het risico op huiselijk geweld of op mishandeling te beschermen.

Bespreek uw melding **vooraf met uw cliënt** (vanaf 12 jaar) en of met de ouder (als de cliënt nog geen 16 jaar oud is).

- Leg uit waarom u van plan bent een melding te gaan doen en wat het doel hiervan is;
- Vraag de cliënt uitdrukkelijk om een reactie ;
- In geval van bezwaren van de cliënt, overleg op welke wijze u tegemoet kunt komen aan deze bezwaren;
- Is dat niet mogelijk, weeg dan de bezwaren af tegen de noodzaak om uw cliënt en zijn of haar gezinslid te beschermen tegen het geweld of de kindermishandeling. Betrek in uw afweging de aard en ernst van het geweld en de noodzaak om de cliënt of zijn gezinslid door het doen van een melding daartegen te beschermen;
- Doe een melding indien naar uw oordeel de bescherming van de cliënt of zijn gezinslid de doorslag moet geven.

Van contacten met de cliënt over de melding kunt u afzien:

- Als de veiligheid van de cliënt, die van u zelf, of die van een ander in het geding is;
- Als u goede redenen hebt om te veronderstellen dat de cliënt daardoor het contact met u zal verbreken.

4. Verantwoordelijkheden van Zorgbelang Gelderland voor het scheppen van randvoorwaarden voor een veilig werk- en meldklimaat.

Om het voor beroepskrachten en vrijwilligers mogelijk te maken om in een veilig werkklimaat huiselijk geweld en kindermishandeling te signaleren en om de stappen van het protocol te zetten, draagt Zorgbelang Gelderland er zorg voor dat:

- Binnen de organisatie en in de kring van cliënten, medewerkers en vrijwilligers bekendheid wordt gegeven aan het doel en de inhoud van het protocol;
- Regelmatig een aanbod wordt gedaan van trainingen en andere vormen van deskundigheidsbevordering zodat beroepskrachten voldoende kennis en vaardigheden ontwikkelen en ook op peil houden voor het signaleren van huiselijk geweld en kindermishandeling en voor het zetten van de stappen van het protocol;
- Er voldoende deskundigen beschikbaar zijn om de beroepskrachten te kunnen ondersteunen bij het signaleren en het zetten van de stappen van het protocol
- Het protocol aansluit op de werkprocessen binnen de organisatie;
- De werking van het protocol regelmatig wordt geëvalueerd en dat zo nodig acties in gang worden gezet om de toepassing van de meldcode te optimaliseren;

- Afspraken worden gemaakt over de wijze waarop Zorgbelang Gelderland zijn beroepskrachten en vrijwilligers zal ondersteunen als zij door cliënten in of buiten rechte worden aangesproken op de wijze waarop zij het protocol toepassen.